

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 „
 Helyben hához hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 „
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 szombat utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 8.

A szerkesztőség kéziratok visszaküldésére
 vagy megőrzésére nem vállal közt.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, márczius 8.

Vallás és — társadalmi munka.

Lehetetlen agyonütni egy gondolatot, amelyben valami igazság van. Lehet, hogy azt az igazságot maga sem vette észre, aki először dobta gondolatát nyilvánosság elé; lehet, hogy téves eszmét akarnak megvalósítani azzal a gondolattal, lehet, hogy feli van aggatva túlzással és helytelenségekkel, mégis, mindaz ami túlzás és helytelen, lekopik róla s az igaz mag mindnyájunk lelkében csirába indul s még érdekeink ellenére is fejlődik és meghozza gyümölcsét.

A szociálizmus túlzásából is lassankint kibontakozik az igazság, mely szerint kezdjük munkája szerint becsülni az embert.

A munka becsülete kezdi elsöpörni a strébereket, rendezi az inkompatibilitást, pusztítja a viczináliákat és színe kurákat s minden akció sikere, minden fennálló egyesület, társaság virágzása nem a nimbusz, hanem a kifejtett munkától függ.

A munkának ez a megbecsülése minden társadalmi tényezőre kihat s valamelyiknek pusztulása vagy virágzása, a munka alapján előre megjósolható. Izgatás, panaszkodás, összeköttetés mind kevés ma már.

Beszélnék — ugyan sokszor pedig — a katholicizmus térfoglalásáról a protestánsok rovására. E tényét statisztikailag könnyen ki lehet mutatni. Egy támadó protestáns cikk is, melynek ötleteiből írok, statisztikai adattal kezdi jeremiáit, mely szerint az előbbi három évben

a kath. egyház tisztán 6971 családot nyert a házassági megegyezés révén. A cikk írója további fejtegetésében hangoztatja, hogy a természettudományi alapon nyert műveltségünk szabad gondolkodásra, a materiális filozófiától való lelkicsömör vallásos hitre indítja az embert s bár a kettő a szabad vizsgálódás alapján nyert hit a protestánsizmus alapfogalata, az emberek még sem e felekezethez, hanem a katholicizmushoz huzódnak. Okát ennek a jelenségnek a katholicizmus gazdagságában s a protestánsizmus szegénységében találja.

Ez a régi dal, mely mindig új marad.

Eltelkenve ezen okoskodás alaphibájától, hiszen a hit nem az ész útján összekötött himmi-hummiból áll, hanem az isteni kinyilatkoztatás pozitív igéin nyugszik, melyért Isten tekintélye s nem a gyarló ész áll jót, — téves a konklúzió is.

A kath. egyház igen nagyot fejlődött a munkateret illetőleg, s a munkások száma szerint is, anélkül, hogy vagyoni gyarapodott volna; a protestánsok pedig szépen összeszedegettek az anyagiakból is idők folyamán s így az a látogató ur nem olyan rettentő nagy; hibás a konklúzió, mert a kor jelenségének fel nem ismerésén alapszik.

Ha több volna a protestánsok vagyona, talán jobban költhetnének, — de ezzel felekezetiük virágzóbbá nem lenne.

Nem, egyéb okok mellett azért sem, mert kevés az a munka, mit hiveinél a protestánsizmus kifejt.

Egy debreczeni református pap egyenesen, nyíltan rá is mutat arra, hogy a

baj a megrögzött rendszerben és kényelemhez szokott személyekben található fel. Dicsőfi József a múlt vasárnap e gondolatot felismerhetőleg kipredikálta a templomban. Többnyire fegyelmi vizsgálatot kívántak az őszinte bátorsággal megnyitkozó lelkész ellen, de aztán abban állapodtak meg, hogy a legközelebbi presbiteri gyűlésen napirend előtt fog ez az ügy szóba kerülni.

Hát igenis itt a baj. Egy polémiában nemrégiben rámutattunk arra a gondolatra, mit megfontolandónak tartottak oda át s most ime, nyíltan hangoztatják.

Nyíltan hangoztatja ezt évek óta a nagyvárad kir. tábla elnöke, Ritoók Zsigmond is az ev. ref. kerületi gyűléseken mint gondnok, de hitfelei közül eddig kevesen szivlelték meg szavait. Tavaly a pozsonyi protestáns gyűlésen már annyira ment Ritoók, hogy protestáns jótékonyági és társadalmi egyesületek alakítását sürgette. Mert belátta, hogy nem a vagyon képezi a vallás vonzerejét, hanem a szeretetteljes működés és — az igazságból fakadó erő.

A kath. egyház, amint a társadalmi bajok nagyobb mérvben mutatkoztak, bölcs pápánknak utasítására nagyobb mérvben szentelte magát ezen önfeláldozó tevékenységre. Magyarországon egy évtized alatt ezernél több kath. jótékonyági, társadalmi és gazdasági egyesület alakult, — csak természetesen, hogy vonzereje is növekedett.

Ne a vallási gyalázásokban keressek oda át a bajokra az orvosságot, hanem a szeretetteljes, önfeláldozó működésben.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Fegyverszünet.

— Cseh novella. —

Írta: Jaroslav Vrchlický.

A napsugarak aranyhálót szöttek a keskeny hegyi lejtő fehér gránitjára és az utat szegélyző sűrű sötétzöld bükkfák és mogyoróbokrok virágba borult lombzatára. Az ut egyik kanyarulatánál fiatal szőke, közönséges arcú férfi tűnt fel, kinek arcán néma lemondás fellege borongott. Öltözete divatos, de izléstelen volt; valami kisebb hivatalnok lehetett, ki családjával a zöldbe tett kirándulást e vasárnapon.

A férfi könnyű kis gyermekocsit tologatott a lejtőn felfelé, melyben rózsás arcú bédé szundikált édesen, álmában néha-néha elmosolyodva, ha futó napsugár suhant át bársonyödörös orcáin.

Néhány lépésnyi távolságban csinos vider kis lányka követte őt; majd jobbra, majd balra futkosott: itt egy csomó zöld levelet szagatva az utat szegélyző bokrok ágairól, ott tarka kavicsokat vagy üres csigaházakat szedve fel az ut fővénnyéből. Látszott élénk arcán, hogy végtelenül örvend sétautjának, de hogy örömeinek

nem szabad teljes kifejezést adnia. Félőnk tartózkodás nyomasztó árnyéka borult fellegként csendes, hangtalan vidámságára.

Legutolsónak maradt a kis leányka anyja, magas, elegáns, karcsú, sötéthajú nő, kifejezésteljes arccal és dámon-tűző fekete szemekkel. Orczái sötét biborban égtek, mit a lassu, de mégis fárasztó hegyi séta gyújtott fel, vagy tán az a benső legyőzhetetlen felindulás, mely hűfehér homlokát ránczba szedte. A mily izléstelen volt férjének öltözéke, oly izléses és harmonikus volt a fiatal asszony egész megjelenése: könnyedén és feszületlenül járt-kelt; minden mozdulata csupa báj és összhang volt, a mint bizarr botja folytán feltűnő napernyőjével játszott, majd bele furta nyelét a porhanyós földbe, majd egy-egy kíváncsian kikandikáló előrenyúló lombos ágat tördelt le vele.

Mindhárman szóltanul haladtak egy darabig a verőfényes uton. Néha egy tetszett mintha az asszonyka ajka szóra akarna nyitni, megvető, gúnyos mosoly villant fel szép arcán, eperajkái megvonaglottak, de a szó elhalt dacosan összeszorított piczi szájában. Megvető mozdulattal vetette hátra szép göndör fejét, mintha azt akarná mondani: »Mind hiába ugyanis, és újra tovább babrált napernyőjével és tördelé a bokrok zöldleveles ágait.

Délre járt az idő, a hőség mind nyomasztóbb lón. És az utnak még mindig nem volt se

hossza se vége. A férfi türelmesen toltta maga előtt a kocsi. Egyszer csak megállt, elővette keszkenőjét és kimerülten törölte le az arcán végig gyöngyöző cseppeket.

— No tessék, ezek a mai kirándulás élvezeti és örömei, — szólt a fiatal asszony félig gúnyosan, félig haragosan. — Hisz azt előre tudhattad, hogy ma nagy lesz a hőség.

A férj nem válaszolt. Látszott, hogy hozzá van szokva az ilyen megjegyzésekhez.

— Ha legalább kapnánk odafent valami tisztességes ennivalót, — tette hozzá a fiatal nő még csipősebb és gúnyosabb hangon.

— Sört és hideg ételeket mindenesetre kapunk, — válaszolt halkán a férfi.

— Azt a kutyvaléket nem fog lehetni meginni. Kérlek az a sör, a mit kiránduló-helyen kapni, különösen vasárnap. De hát te ugy akartad — mintha nem jobb lett volna szép csöndesen megebedélni otthon és délután elmenni, mint a hogy az előkelőbb embereknél szokás. Ilyen kirándulásokat csak munkás emberek tesznek és azoknak is csak a legközönségesebb fajtája — különben én nem bánom; ha te akarsz a kocsi tolásával kiindulni, csak tessék, én hozzá nem nyulok a gyerekhez, azt előre kijelentettem. Ha fent pályába akarod fektetni a gyereket, nem bánom, — nekem — a mint mondtam — az teljesen mindegy.

A férj csak hallgatott. Tudta, hogy ez a

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, márcz. 8.

Elnök Perczel Dezső tíz órakor nyitja meg az ülést.

Molnár Antal, a pénzügyi bizottság előadója bemutatja a képviselőház 1901. évi költségvetését.

Napirend előtt:

Csávolszky Lajos kijelenti, hogy Hegedüs Sándor miniszter tegnapi beszédjén nem volt a házban, ép azért ma kíván a beszédre válaszolni. A mikor a miniszter az ő támadását visszautasítja s azt erősnek mondja, ő ezzel szemben csak kötelességét teljesíti, ha támadásait folytatja. S folytatja azt a miniszter ellen, mert óriási a köz elveik és álláspontjaik között, s folytatja azért is, mert volt idő, a mikor a miniszter is a függetlenségi zászló alatt harcolt s azt hűtlenül elhagyta. De arra a kijelentésre mégis szorítkozik: a miniszter elleni támadása mindig realis és sohasem személyi. A miniszter kihívására a méz gyűjtésére idejekorán fog válaszolni. (Helyeslés a szélsőbaloldalon).

Napirend: a pénzügyi költségvetés részletes tárgyalása.

Határvámok.

Mezei Mór: Felállítja a tételt annak megvitására, szükséges-e az őrlési forgalom életbe léptetése? Volt-e produktív haszna ennek a megszüntetésének? Nagyobbodott-e liszt kivitelünk, emelkedett-e a buza ára? s a napi piac megkapta-e szilárd alapját?

Kimutatja, hogy az őrlési forgalom behozatalával a buza ára, kivitelünk, s általában a malmok működésére is hátránya volt. Első sorban a piac a fővárosból a vidékre szorult. A vidék pedig terményében nem tudott kellő ellentétést gyakorolni a román behozatali buzával.

Kimutatja, hogy az egész országban termelt búzát magunk képesek vagyunk fölemészteni. Kivitelre nem is a buza mennyisége, mint minősége folytán alkalmas. A buza kivitel csak úgy érhető el, ha a kiviteli vámkokat csökkentjük s felállítjuk a behozatali védvámokat. Az őrlési premium direkt haszna tisztán a kivitelben nyilvánul. Ep ezért szóló hiszi sokkal kihatóbb eredményt lehetne elérni a kiviteli premium létesítésével. Állapotaink az őrlési forgalom megszüntetésével nemcsak nem javultak, sőt rosszabbodtak. S így történt az Ausztriában. Ennek folytán a trieszti malmok kérték az őrlési forgalom visszaállítását.

Molnár Jenő: Akkor csak állítsuk vissza.

Mezei Mór: Nem teljesen érdektelen e tekintetben az osztrák malmok viselkedése, mert azok viselkedése nagy kihatással van a mi piacunkra. Kéri az őrlési forgalom visszaállítását. A tételt elfogadja.

Az őrlési forgalom védelmére.

Molnár Józsiás védelmére kel az őrlési forgalomnak. Elsősorban a vidéket kell e téren tekintetbe venni, annak érdekére kell első sorban tekintettel lennünk, mert a budapesti malmok tisztán a vidék terményeiből élnek. Azt pedig, hogy éppen azt a factort, mely termel, mely produkál, akarnók leszorítani a piacról, azt hiszi, legkevésbé sem volna áldásos sem belgazdaságunkra, sem pedig kivitelünkre.

Hosszasan és részletesen foglalkozik a magyar buza külföldi elterjedésével. Statisztikai adatokkal iparkodik bizonyítani, hogy a magyar buza valamikor a külföldön leginkább volt elterjedve.

Kutatja s hosszasan kifejti azokat az okokat, melyek a magyar buza árhanatlását eredményezték.

A búzáknéért most is jó árat adnának, ha 1870-ben avatlan kezek valutánkat nem érintik.

A miniszter figyelmébe ajánlja az őrlési forgalmat.

A költségvetést nem fogadja el. (Elénk helyeslés a szélsőbalon, szónokot számosan üdvözlök.)

A pénzügyminiszter válasza.

Lukács László pénzügyminiszter: Mintán a részletes vita ily szokatlan hossza nyult, ő is felelni szándékszik a felhozottakra.

Igyekezni fog a vita kiinduló pontjára visszatérni. Képviselő ur két ízben is eltévesztette az adresse-t, amikor a pénzügyi tárcahoz fordult. A vámpolitika meghatározása nem csupán a pénzügyminiszter feladata, de abban még két más miniszternek is van beleszólása. Másodszor eltévesztette a helyes irányt akkor, mikor az őrlési eljárás ellen szólt, mert az igenis bevált.

1895-ben egy interpellációra adott válaszában iparkodott álláspontját vázolni, mikor is azt állította, hogy az őrlési forgalom a malmokra hasznos, a mezőgazdaságra legalább is nem káros. Hogy a malmok iudentikus feladatuknak megfelelni nem tudtak az evidens

dolog. Mert sok visszaélés történt ezáltal, mert nem azt szállították ki a mit behoztak.

Az osztrák kormány követeli az őrlési forgalom megszüntetését, de joga is követelni a törvény betartását. A törvény pedig az őrlési forgalom ellen szól. A kormány meg fog tenni mindent liszt kivitelünk érdekében.

Ezeket kívánta megjegyezni s kéri a tételt elfogadni. (Helyeslés jobbról.)

Sághy Gyula: Az őrlési forgalom mai állapotát meillet szól s bizonyítja, hogy csak ez fogja tudni az egyensúlyt megteremteni.

A tételt elfogadja.

A ház többsége a tételt elfogadja.

Öt perc szünet.

Szünet után

Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter az államvasutakra vonatkozó 1897. évi XXX. törvényzikk módosításáról szóló törvényjavaslatot nyújt be.

Kéri a házat ezt kinyomatni és a közlekedési bizottsághoz utasítani.

Mellékek tétele.

Molnár Jenő: Fontosnak tartja az őrlési forgalom fenntartását. Konstatálja, hogy e mellett a liszt belértéke emelkedik, kiviteli tekintetben pedig kihatóbb, mint anélkül.

Szól aztán a költségvetésről. Kifogásolja a magas adókat, azt a rendszertelenséget, melylyel az adóbehajtást végzik. Kifogásolja az aranyjárdék reánk nézve kínos adminisztrációját

A költségvetést nem fogadja el.

A tételt megszavazták.

A pénzügyi tárca tárgyalása befejeződött mely után Lukács miniszter beterveztette az appropriationális javaslatot.

A hármasszövetség felbomlása.

Az E-s közli a következő szenzációs politikai cikket:

A bécsi külügyminisztériummal közvetlen összeköttetésben álló politikustól nyert információ alapján közlöm önökkel a következő szenzációs értesülésemet:

Ma már kétségtelen, hogy a hármas szövetséget, úgy a hogy az eddig fennállott, a három hatalom 1903. májás 6-án, a mikor az lejár, nem fogja megújítani.

A mai hármasszövetséget újá fogják alakítani s Olaszország helyét Anglia foglalja el a szövetségben, Olaszország pe-

legnagyobb büntetés a neje nézve. Idegessége és tulzottsága ellen csak a hallgatás és közöny pajzsával véd kezett. Neje minden hibáját a szülők ferde nevelésének róttá fel bűnül.

Az elkényeztetett egyetlen gyermek! — gondolta magában és türe csendesen. De idővel apathikussá vált és arcán a lemondás kimerültsége és csendes megnyugvása tükröződött. Még ma is tovább hallgatott volna. Hanem érezte, hogy ő, csakugyan ő az oka a mai kirándulás nagyon is kétes sikerének. Azonkívül sóvárogta a vasárnap nyugalmát és vidám arczokat akart maga körül látni. Azért oly kedélyesen, a mennyire csak a kocsitolás fárasztó munkája megengedte, így szólt:

— Hisz nem tehetek róla, — Irénkém, hogy nem küldhetlek tengeri fürdőbe.

Ez a megjegyzés szerencsétlenül volt megválasztva és alig hogy elhangzottak a végzetes szavak, már is érezte azok hatását.

A szép asszony piczi eperszája görcsösen megvonaglott.

— Régi szemrehányásod, — az én szegénységem — no hiszen nem kényszerített rá senki, hogy nőül végy.

— De Irénke, hisz nem így gondoltam, csitítá a férj, — hisz tudod, hogy csak tréfáltam.

— No hát akkor nagyon durva tréfa volt az, kedvesem, finomlelkű emberek nem tréfálnak így.

Néhány percnyi csend állott be újra.

— Nézd csak, szólalt fel a férfi újra, — nézd csak, hogy örül Malvinka. Ilyen kirándulás kész ünnep a gyermekeknek. Milyen fűgén és jókedvűen futkos ide-oda és hogy ébresztí ez a természet szépsége iránti érdeklődését. A gyermek ismeri mind a virágokat, a mik nálunk megteremnek és néha zavarba is hoz kérdéseivel. Nagyon szereti a szép kilátást, a messze tájakat. Hja, ha nyaralni mehetnénk ki a zöldbe — az bizony jó dolog volna. Mennyit élveznének csak a gyerekek! — de mint hogy ez lehetetlen, meg kell elégednünk a vasárnapok- és ünneppapokkal és azokat a lehető legjobban kell felhasználnunk.

— És a mellett alaposan unatkozni, — felelt a fiatal asszony. — Előbb az ember egészen ellankad a nagy uttól és a nagy hőségtől, aztán mérgeledni kell az ocsmány korecsmákban és aztán egész nap ott kóborogni és unatkozni abban a kis ligetben, a mit erdőnek csufolnak, a mely hemzseg a zsiros papirdaraboktól és a hol minden bokorból meztelen karkok és lábak kandikálnak ki. Pfüj, hagyj engem békében ezekkel a vasárnapi kirándulásokkal.

Es haragosan csapdosta esernyőjével a hegyi ösvényen magasan felburjánzó füvet.

Férje újra a hallgatás pajzsa mögé vonult, de ez által Iréne asszonyt még inkább elkésé-ritette.

A benne forró indulat önkénytelen tört ki és férje választát se várva folytatta:

— Ne gondold, hogy ezzel valami okosat mondottál, ha azt állítod, hogy Malvinkának a természet szépségei iránti hajlama erősen ki van fejlődve, szerencsétlenség rá nézve. Ilyen tulajdonságok csak gazdag embereknek valók, a szegény embernél ez csak akadály. Mire valók azok szegény leánynak? . . . Kétszeres keserűséget és határtalan fájdalmat okoz csupán.

Most már nem bírta a férj tovább türtöztetni magát.

— Minő igaztalan és keserű a te kitérősed Irén. Mit akarsz? Hisz utóvégre nem olyan rossz a dolgunk és Isten segédelmével még jobbra fog fordulni. Egyszer csak elő fognak léptetni, csak várj újévig, majd meglátod. Gondolj csak ama ezer meg ezer emberre, kiknek sokkal rosszabb sorsuk van és mégis elégedettek. Nem jöhet minden egyszerre. Tudom, hogy nem alaptalan a te elkeseredésed, de én nem vagyok annak az oka, hisz látod, én iparkodom, hogy kellemessé tegyem az életedet.

— Például a mai kirándulással, — válaszolt Iréne gúnyosan.

— Nem, — szólt férje komolyan. — nem azzal hanem végtelen türelmemmel. És mondd még egyet. Ha ellenem igaztalan vagy, jó, azt elviselem, — hozzá szoktam az évek során. Tán csakugyan csalóka illusio ringatott, midőn elvettük egymást. Azon nem változtathatunk már; nem is rólam van itt szó; de a gyermek-kről és te azok iránt is igaztalan vagy. Azt meg kell, hogy mondjam, még ha

dig csallakozni fog a francia-orosz szövetséghez.

Erről a szenzációs eseményről, a mely ma már bevégzett tény, a következőket jelenthetem:

Azóta, a mióta nem Umberto király ül Olaszország trónján, nem is remélte senki, hogy a hármasszövetség megmaradhasson, mert Viktor Emánuel királyról már trónörökös korában köztudomású volt, hogy ellensége ennek a szövetségnek.

Az olasz képviselőházban és az olasz sajtóban mind hangosabba követelés, hogy Olaszország lépjen ki ebből a szövetségből, sőt 1896. óta, a mikor a szövetség utolszor újított meg, maga Crispi is sajtóban és interjúkban agitált a szövetség ellen s maga Crispi is el akarta hitetni, hogy hamut hint a fejére azért, mert közreműködött abban, hogy Olaszország a szövetségbe annak idején belépett.

Umberto király életében azonban szó sem lehetett arról, hogy Olaszország más szövetségeket keressen s az egymásután következő kabinetek külpolitikája változatlanul megmaradt a nyolcvanas évek óta; legföljebb annyiban változott, hogy némi közeledés történt Franciaország felé.

Az azonban mindjárt Viktor Emánuel király trónralépte után kínos feltűnést keltett úgy Bécsben, mint Berlinben, hogy első trónbeszédjében, melyet tartott, egyetlen szóval sem említette a hármasszövetséget. Nem volt titok Viktor Emánuel királynak hármasszövetség-ellenes érzülete s már abból a magatartásból, melyet Umberto király halálakor a francia közvélemény s annak élén a francia köztársaság elnöke és kormánya tanúsított Umberto király emléke iránt, látni lehetett, hogy a francziák mire számítanak.

A francia politika már régóta törekszik arra, hogy a revanche eszméjének szolgálatába befogja Olaszországot is.

Egész diplomáciáját mozgósította abból a célból, hogy Olaszországot a hármasszövetségtől elszakítsa, a mire Viktor Emánuel királyban kezdettől fogva meg volt a hajlandóság, mit erősített az a körülmény, hogy az olasz király felesége tudvalevőleg a montenegrói fejedelem leánya, azé, akit hagyományos barátság és szövetség fűz Olaszországhoz.

Ugy a bécsi, mint a berlini külügyi hivataloknak tudomására juttatta már a volt Saracco-kormány, hogy Olaszország csakis abban az esetben hajlandó a hármasszövetséget megújítani, ha az ugyancsak megújítandó kereskedelmi szerződéseknél Olaszországnak olyan előnyök biztosíthatnának, a melyek pótolják azokat az áldozatokat, a melyekbe Olaszországnak a szövetség kerül.

Nagyon természetesen sem Bécsben, sem Berlinben nem hajlandók ilyen ígéreteket tenni, mert köztudomású, hogy Olaszországgal szemben éppen rossz gazdasági viszonyaira való tekintettel Ausztria-Magyarország és Németország ugyanis 1886-ban már leszállították azokat a katonai követelményeket, a melyek mellett vele a szövetség 1889-ben megújított.

Már meg van a hármasszövetség Achilles sarka is s Olaszországban már nagyban csinalják úgy a hivatalos, mint a félhivatalos sajtóban a hangulatot, hogy Ausztria-Magyarország és Olaszország közt természetellenes a szövetség, mert Albániáról Olaszország nem mondhat le, Ausztria-Magyarország pedig nem akar lemondani s mert előre látható, hogy az albán kérdés a két hatalom közt rövid idő alatt nagyon barátságatlanná fogja tenni az érzést.

Az olasz kormány ezekkel a sugalmazott czikkkel kettős célt akar elérni. Egyrészt meg akarja már előre indokolni a hármasszövetségből való kilépését, másrészt abban a körülményben, hogy az érdekösszeűtközést éppen a Balkánon keresi, elő akarja készíteni azon magyarázatot, hogy a kényszer utalta arra, hogy az eddigi szövetségek helyett Oroszországgal igyekezzék szövetségbe lépni.

Ez a magyarázat nagyon erőltetett ugyan, mert hisz Ausztria-Magyarország sem nagyobb ellensége a Balkánon Olaszországnak, mint a minő Oroszország, de hát kifogásnak elég jó, ha jobb nincs.

Ma már Ausztria-Magyarország és Németország nem is számítanak arra, hogy a szövetséget Olaszországgal megújítsák.

A berlini és a londoni külügyi hivatal közt háromnegyed év óta folyik a diplomáciai jegyzékváltás abból a célból, hogy egy angol-német véd- és dacszövetséget hozzanak létre az európai birtokokra vonatkozólag. Vilmos császár angliai utazása is ezzel állt összefüggésben s Viktória királynő ravatala mellett a szövetség nagyjában és egészében meg is kötött s ma már csak részletkérdések megállapítása van hátra.

Hogy tényleg arról van szó, hogy Anglia ne egy külön szerződést kössön Németországgal, hanem egész határozottsággal arról, hogy Anglia Olaszország helyét foglalja el a hármasszövetségben, az kitűnik abból a körülményből, hogy a berlini külügyi hivatal az egész jegyzékváltást szösz szerint közölte a bécsi külügyminisztériummal s a kérdés minden fázisáról pontosan értesíti.

Az új városháza.

— A tervek a bizottság előtt. —

Az évtizedek óta állandóan szőnyegen levő kérdések közé tartozik a városház építésének ügye.

Ha, amint reméljük, a közel jövőben felépül végre valahára az új városháza, érdemes lesz megírni a történetét, sok tanulságos dolgot találunk benne a városrészek torzalkodásáról, versengéséről.

Ifj. Rimanóczy Kálmán kiváló műépítészünk zseniális tervet készített s ha a szerint épül fel a város székháza, ez lesz a legszebb középületünk.

Csak nem szabad most már halogatni az építést, mert a pénzünk meg van rá, (igaz, hogy kölcsön vettük elég nagy kamatra), s ha sokáig tanácskozunk, közbe jön valami végetlen kérdés s eluszik a városházára való összeg másra.

A városház építése tárgyában kiküldött bizottság tegnap vizsgálta felül a terveket s azokat teljesen megfelelőnek találta.

Az ülés lefolyása a következő volt:

Dr. Bulyovszky József polgármester elnökölt; Mezey Mihály, Bordé Ferencz, dr. Döry Ferencz, dr. Baróthy Ákos, Sulyok István, Száhlender Károly, Komlóssy József, Rimler Károly, Ragány János, Busch Dávid, ifj. Rimanóczy Kálmán, Lukács Odön jegyző.

Dr. Bulyovszky József elnök megnyitván az ülést, bemutatta az új városháza terveit, majd felolvasta Lukács Odön aljegyző az ifj. Rimanóczy Kálmán tervező által készített műszaki leírást, a melyből közöljük a következő ismertetést:

A tervek leírása.

A Szent László-tér Nagy-Teleky-utca, Körözs-part, Kereskedelmi Bank és a-róm. kath. plebánia határvonalai között elterülő telken a jelenlegi reál- és polgári-iskola helyén van tervezve az új városháza. A Szent László-tér felől tervezett főhomlokzata a nagyváradi takarékpénztár építési vonalába esik s így előre biztosítva van a városháza teljes képének érvényesítése. Ezzel egyszermind a N-Teleky- és N-Körözs-utcák bejárata is szabályozva lesz, a mi nem kevésbé fog hozzájárulni az összkép hatásához. A monumentális építmény olasz renaissance stílusban van tartva. Főhomlokzata rendkívül diszes és impozáns. Középen mind a két emelet magasságot a diszterem

meg is neheztelsz érte. Most legalább tudod.

Iréne asszony megállt. Legyőzhetetlen izgatottság reszkettette meg minden tagját, mely végre görcsös zokogásba fulladt.

— Mit! gyermekek — a te gyermekeid, ha legalább fiúk lennének, de így — leányok — ne emlegesd a gyerekeket.

Most a férj nem válaszolt. Ez volt házasi életük legfájdalmas sebé. A férfinak sohasem volt elég ereje erről beszélni, és az asszony is csak a legnagyobb izgatottságban hozakodott elő vele — durva, sértő módon — de ez egyszer vele érzett és szíve mélyéből sajnálta nojót. Azért hallgatott. Hosszu szünet után nyugodtan válaszolt:

— Vannak emberek, kiknek ilyen gyermekeik sincsenek.

Többet aztán nem szóltak. Végre eljutottak a hegy tetejére. A kicsiny nádfedelű korcsmában csakugyan nem kaptak semmi egyebet, mint avas vaját és száraz kenyert és a sör is rossz volt. A gyerekek persze azzal nem törődtek, nekik izlett és kettős étvágygal ettek is. E szerény ebéd után az erdő felé tartottak és a moh lepte úton való bolyongásuk közben alacsony kerítésfalhoz értek. Hófehér kereszt és sarkövek fehérlettek a sűrű lombkoronák zöldje között.

A hegytetőn egyszerű falusi temető terült el, a halál csendes költészete áradt szét az alacsony, félig elmállott kövekből álló porla-

dozó kőfalak között, melyek fölé búskomorszomorúfűznek és fekete, zord bodzafalombok borultak. Az egyszerű kereszték között pompás virágzatú mályvabokrok diszlettek; nagy aranyszínű napraforgók bólogatták álmoan és fáradtan nehéz aranyfejüket; köröskörül levendulák és szegfűk, macskaszemek és margitvirágok pompáztak, az ezüzfűvek és kamomillák, a démütők és cziczikó tarka tömege között. Kábító illat szállt fel a virágok kelyhéből. A márványkereszték fénylettek a napsugárban, mintha könyök harmata reszkette rajtuk; tücskök csiripeltek a fűben és fűre gyíkok siklottak ki, be a repedezett fal hasadékain. És köröskörül csend uraigott — a vasárnapi délután ünnepélyes kísértetes csöndje.

A temető kapuja tárva-nyitva állt és magányos sétálgatóink beleptek. Eleiatén gépiesen befűzgették a sarkövek feliratait. Azután egy félreeső hűvös fa árnyéka hívólag intgetett feléjük. Oly csendes nyugalom — oly enyhítő béke borult a halottak városára. A férfi leült a fa árnyába, kinyújtózkodott a magas harmatos pázsiton és álmódóva elmerengett. A kocsit a fal mellé állította és az összevont kék függönyök árnyában kipirult arczezal aludt a kicsike. Malvinka nagy csokorba szedte a mezei virágokat és hizelegve simult édes anyjához, ki néhány lépésnyi távolságban kis nyílt sir mellett állott. Keskeny deszka fedte a sir nyílását és rajta egyszerű kis gyermekkoporsó. Semmi egyéb.

Tudja Isten, mi ment ekkor végbe a büszke, elégedetlen, nyugtalan lélek mélyében. Szép arca medusa-kifejezést öltött. Könnyűkig érő sárga keztyűbe szoritott keze, görcsösen ököre szorult a divatos ernyő diszes nyele köré és mind mélyebben furta a temető porhanyos talajába. Ajka görcsösen reszkett és vonaglott, karcu alakja megremegett és júnoi keble erőszakkal visszafojtott zokogástól hullámozott. Tovább nem uralkodhatott magán. Hangos sírásra fakadt és fulladozva rebegte:

— Istenem, gyermekeim, így elveszteni, a gyermekeit — nem, oh én Istenem, ezt nem engeded, oh ezt nem engedheted, Istenem...

És a büszke, délczeg nőalak lehajlott az elálmélkodó gyermekhez, ki éppen lekuporodott a koporsó mellé, hogy koszoruba fonja virágait; és a gögös ajkak csókokkal borították a gyermek halvány arcát és arany haját.

Aztán gyermekét kezénél fogva oda lépett lassan férjéhez, ki tompa merengésben bámult a fellegtelen ég azurkékjébe. Melléje ült, halkán, lassan, hogy fel ne zavarja álmódosításából, ajkához vonva és könnyeivel áztatva kezét, tán először életében rebegték ajkai igaz mély érzéssel az isteni szózatot: »Bocsánat.«

egy 7 és fél méter magas ablaka urálja. Fölötté a város ezimerét tartó két szárnyas alak és még fentebb a turul madár lesz elhelyezve. A főhomlokzat legszebb díszét azonban a fent leírt központtól két oldalt sajátos szép stílusban megoldott két csonka torony fogja alkotni. Ez a két szép tornyocska betetőzi az impozánsan ható főhomlokzatot. A főhomlokzat eme központja alatt lesz az arkádszerű kocsifelhajtó. Ezenkívül a N.-Teleky- és Körözs-utcáról is lesz két mellékfeljáró.

A N.-Körözs-utcánál rizalitszerű megoldással szögletet alkot az épület és aztán a nagy-körözs-utcai homlokzat következik impozáns kiképzéssel, hasonlóan a n.-teleky-utcai homlokzat is, melyek együttvéve harmónikusá teszik az épület stíljét.

A főhomlokzat arkádszerű kocsibehajtóján vagy az előlépcsőkön megközelítve a háromnyílásos előcsarnokot, egy-egy három méter széles csarnok folyosóra jutunk, a honnan a díszlépcsőn fölmenve, az első emeletre érünk.

Az épületnek három udvara van, a melyek közül az első mint díszudvar, a második mint fa és szénlerakodó, a harmadik a rendőrség részére lett tervezve.

Az első és második udvar közötti kereszt-épület csak egyemeletesnek van tervezve.

A főbejárat és lépcsőn kívül a Nagy-Teleki-utcai front közepén egy gyalog és alján egy kocsibehajtó lett tervezve. Ugyancsak a nagy-körözs-utcai homlokzatnál a torony alatt is lesz egy kapu a rendőrség részére. Ezekhez a bejáratokhoz a folyosók csomópontjain mellélépcsők csatlakoznak.

A hivatalok általános elhelyezése a következők: A főhivatalok és a reprezentacionális helyiségek az első emeleten, az adóhivatal a földszinten, az árvaszéki, katonai, kórházi ügyosztályok és a mérnöki hivatal a második emeleten nyernek elhelyezést. A rendőrség teljesen külön szárnyban a körözs-utcai részben lesz elhelyezve. Az alagsorban lesz a nagy levéltár a rendőrök hálósobái, a központi fűtőhelyiség, a börtönőrök és az őrmesteri lakás.

A főbejárat jobb oldalán a Körözs-part felőli részen a házi pénztár lesz elhelyezve a pánccal teremmel. Ugyancsak ott lesz a számvétség is elhelyezve.

A főlépcső egész hosszában elterülő oszlopos loggiáról nagy ruhatárba jutunk, mely nagy és kisebb gyűlések megtartására alkalmas. Innen két ajtón át a 208 m² alapterületű közgyűlési terembe jutunk. — A bejáratokkal szemben látjuk a nagy diadalívet, mely egy apszisnak vagyis egy félkör alakú fülkének képezi szemöldökét. Ebben az apszisban látjuk elrendezve félkör alakban az elnöklő főispán, polgármesteri, főjegyzői s az ezekhez csatlakozó nyolcz tanácsosi széket. Ezek előtt 4 jegyző részére asztal és előtte az előadói szék foglal helyet kis asztalkával. Ez utóbbi alkotja ama nagy félkörnek középpontját, melyek a széksorokat alkotják.

Az apszistól jobbra a szavazó tisztviselők, balra az ablakoknál az újságírók asztala foglal helyet.

A terem világítása a 7-7 méter magas és 3-50 méter széles fő és a többi szintén nagy méretű ablakokon történik. Ezenkívül tekintettel a nyáron esetleg szükségesnek mutakozó befüggönyözésre felvilágosításról is gondoskodott a tervező műépítész. Ez ablakok külön ólom, vagyis katedrális üvegezéssel lesznek ellátva s így a terem művészi effektusokkal fog birni. A nagy ablak szép erkélyre nyílik.

Az elnöki emelvényen szemben emeleti magasságban, a közgyűlési terem egész hosszában 86 személy számára tervezett karzat van. A város tulajdonát képező nagy milleniumi festmény, mely azt a történelmi jelenetet örökíti meg, midőn Szt. László sirjánál Zsigmond király Ulászló leányt királyt fogadja, igen előnyös elhelyezést nyer.

A ruhatártól balra 80 m. alapterületű bizottsági terem van, mely szavazó helyiségül is szolgál és a folytatódó, de ellenkező irányú közlekedés biztosítása czéljából két ajtóval bir. Mindezek a termek központi légfűtéssel és szellőztetéssel lesznek ellátva.

A rendőrségi folyosóból nyílik a toronylépcső, mely az őr szobájába vezet. Az őrszo-

bából csigalépcsőn feljuthatunk a felső tornyot körülfutó őrszobák erkélyre, a mi a járda szintjétől 30 méter magasságban van.

A városháza felépítésének összes költsége a részletes költségvetés szerint 632,728 koronába van előirányozva, a berendezéssel együtt pedig 720.000 koronába.

A főmérnök véleménye.

A terveket felülvizsgálat és véleményes jelentés végett kiadták Busch Dávid főmérnöknek.

A főmérnök jelentésében az építkezésre fekteti a főszólyt. Javasolja, hogy a keresztépület is két emeletre építtessék ki, mert erre később úgy is szükség lesz. Most pedig olcsóbban, 12.000 korona több költséggel ez keresztülvihető.

A szuterénél a nedvesség elleni védekezést nem tartja megfelelőnek a főmérnök. A költségvetés különben megfelelő s abból keveset engedhetnek a vállalkozók.

Nincs gondoskodva a tervben a csapadék és szennyvizek levezetéséről, valamint az épület körüli rendezésről. Ez tetemes összegbe fog kerülni s külön tervet kell készíteni erre.

A tervezet különben, a főmérnök szerint teljesen megfelelő; az utcai rész kiképzése szép, modern. A belső beosztás szerencsés és az összes hivatalokat felkarolja.

Kiterjeszkedik jelentésében a főmérnök arra a felmerült tervre, hogy a polgármester részére építsenek lakást. A főmérnök ezt teljesen kizártnak tekinti, mert jól el helyezni nem lehetne az épületben egy megfelelő polgármesteri lakást.

A főmérnök jelentésének felolvasása után az elnöklő polgármester felhívta a bizottság tagjait, hogy adják elő véleményüket; a polgármesteri lakás kérdésénél különösen azt mérlegeljük, hogy pénzügyi szempontból előnyös lenne-e ez a városra.

Száhlender Károlyra a tervek olyan benyomást tettek, hogy azok műszakilag helyesek, sőt művésziek. Részletekbe csak bővebb tanulmányozás után mehetne be. A falak szárazzá tételénél megszívlelésre ajánlja Busch főmérnök észrevételeit.

Sulyok István azt látja, hogy az építési költség magasabbra van előirányozva, mint amennyit előzetesen megállapítottak. De ettől eltekint. Észrevételeit a tervre azonban elmondja. Kifogásolja, szépészeti szempontból, hogy Körözs-utcán mint egy külön épület ugrik ki egy szárny. Ezt szeretné egészen mellőzni, ha az itt tervezett hivatalok más helyen elhelyezhetők. Az olasz renaissance-stílyt helyesli. Indítványozza, hogy a levéltárt a sonterain-ból a földszintre helyezték el. — Azt látja továbbá, hogy a hivatali helyiségeknél pazarlás van s a nagy terem költséges felülvilágítása is felesleges. Hibának tartja, hogy a szennyvíz levezetéséről nem gondoskodtak.

Busch Dávid főmérnök szolgált felvilágosítással. A körözs-utcai görbevonat előbb másként tervezetett, de Hauszmann tanár, műépítész javasolta a mostani megoldást. A kivitelnél csinos lesz a kiszögellő épületszárny, a melyre a középsaroknál jön a torony. A levéltárnak rendkívül sok hely kell, ezért nem tehetik a földszintre. Különben alig egy és fél méterre lesz a föld felszíne alatt a nagyobb rész fent lesz. A nagyterem felülvilágítására okvetlen szükség van, mert az ablakok nem adnának kellő világítást.

Ifj. Rimanóczy Kálmán ugyanazokat az érveket hozza fel mint Busch Dávid. — Kitért még a polgármesteri lakásra s eladta, hogy mely hivatalok lennének az esetben más helyre beosztandók. A lakás beillesztése a belső berendezéssel együtt 10.000 frtba kerülne.

Dr. Döry Ferencz örömet fejezte ki, hogy a városház tervének kérdését helybeli építész ilyen zseniálisan oldotta meg. A polgármesteri lakás bevitelét a városházába nem helyesli, mert akkor megszakad a hivatalok szerves összeköttetése, amely pedig most szerencsésen van keresztülvive.

Többek hozzászólása után kimondotta a bizottság, hogy a keresztépületnek kétemeletre építését szükségesnek tartja, a polgármesteri lakást azonban eljéti.

A tervek a csütörtöki közgyűlés elé kerülnek s azután felküldik a miniszterhez át-
vizsgálás végett.

Addig a főmérnök elkészíti a csatorna tervét.

UJDONSAGOK

TAJÉKOZTATO.

- Márcz. 9. Gabelsberger-Markovits gyorsíró egyesület vál. ülése d. u. 5 órákor a főreáliskolában.
Márcz. 14. Városi közgyűlés.
Márcz. 10. Bőjti felolvasás a kath. körben d. e. 11 órákor.
> 17. > > > > > > 11 >
> 24. > > > > > > 11 >
Márcz. 20. Meggyűlés d. e. 9 órákor.
Márcz. 22., 23., 26. és 27. Fősorozás a tüzoltó őrtanyán.
Márcz. 23. Felolvasás a v. velencei Népkörben este 8 órákor.

* Bőjti felolvasások. Holnap d. e. 11 órákor lesz az első bőjti felolvasás a kath. kör dísztermében. A meghívók már szétküldettek, de mivel ennyi meghívó expedálásánál egy-kettő könnyen elveszhet s egy-két név ki is maradhat, az elnökség ismételtén felkéri mindazokat, kikhez a meghívó eddig el nem jutott, sziveskedjenek meghívóért lapunk szerkesztőségéhez fordulni.

Az első felolvasó lapunk felelős szerkesztője, dr. Vucskics Gyula lesz; a kinszenvedés római ereklyéiről fog előadást tartani. Ezt megelőzi és követi városunk legjobb zenészeinek egy-egy kitűnő zenészáma.

* A 48-as honvédek összeírása. Az 1848/49-es országos honvédegyület elnökségének 1901. évi január hó 12-ik 29/901. szám alatt kelt megkeresése alapján, hogy a még életben levő 48/49-es honvédek törzskönyvének összeírását véglegesen megállapítani és kiegészíteni lehessen, van szerencsém a nagyváradi illetőségű tisztelt bajtársakat felkérni, miszerint e czélból a jövő hó 20-áig egyletünk főjegyzője Tekintetes Szűts István urnál városháza 13. számú levéltári szobában, délelőtti 9-től 12-ig személyesen jelentkezni sziveskedjenek. Nagyvárad, 1901. márczius hó 8-án. Dr. Grósz Albert, egyleti elnök.

* Az anyakönyvi hivatal államosítása. Az állami anyakönyvvezetés igen sok terhet ró egyes városokra, amelyek nem voltak elég élelmesek, hanem elvállalták az anyakönyvi hivatal fenntartását. Nagyvárad városa is azon városok közé tartozik, amelyeknek nyakukba szakadt ez a teher s évenként ezeket kénytelen az anyakönyvi hivatal fenntartására fordítani, a mellett, hogy tisztviselői közül többet el von az anyakönyvvezetés a városi ügyek végzésétől. Dr. Dési Géza törvényhatósági bizottsági tag indítványt nyújtott be Nagyvárad város törvényhatósági bizottságához, amelyben kellőleg kifejti s kimutatja azon áldozatot, amelyet az anyakönyvi hivatal a várostól követel és a következőket indítványozza:

1. méltóztassék a nagyváradi anyakönyvi hivatal államosításának szükségét kimondani;
2. pártoló felterjesztés végett a tek. Közigazgatási Bizottságot megkeresni;
3. s a m. kir. Belügyminiszter urat feliratilag felkérni, hogy az 1894. XXXIII. t.-cz. 8. §-ában megadott felhatalmazással élve az anyakönyvvezetés teendőit Nagyváradon állami tisztviselőkkel végeztessék.

* **Felolvasás Várad-Velenczén.** A Nagyvárad velencei és váraljai Népkör tegnapi választmányi ülésében a mai felolvasó estélyt közbejött akadályok miatt *f. hó 23-ára* halasztotta el.

* **A számonkérőszék működése.** Mint értesülünk, a számonkérőszék ez évben csak április elején kezdi meg vizsgálatait a városházán, de a tisztviselő személyzet, már is erősen gyüri a restanciákat, hogy a főispán, az idén is megelégedését nyilváníthassa. A számonkérőszék tagjai az idén is ugyanazok, akik az előző évben vizsgálták felül a városi hivatalok működését. — Dr. *Beöthy* László főispán, a városi számonkérőszék befejezése után, a vármegyét fogja megvizsgálni.

* **A magán borfogyasztás megváltása.** A magán borfogyasztókkal már letárgyalt a város. Nagyváradon összesen 182 magán borfogyasztóval egyezett ki a város 25—40 korona évi atalányösszegben.

* **Pályázat végrehajtói állásra.** A m. kir. pénzügyminiszter pályázatot hirdet a *nagyvárad* kir. pénzügyigazgatóságnál megüresült állami végrehajtói állásra, *eser korona* készpénz fizetés és szabályszerű lakpénz javadal mazással. A pályázati kérvények *két hét* alatt nyújtandók be a nagyvárad kir. pénzügyigazgatósághoz.

* **A város ismét vesztett.** A Dunkelereknek még nincs vége s bár a főösszeg iránt indított pert megnyerte a város, már többször kellett kisebb-nagyobb összeget fizetni Nagyvárad városának. A Dunkel örökösök: Smilovits Kálmánné és testvérének jogutódja: Mogyorós János ismét megnyertek 4000 koronát a város ellen, még pedig II-od fokban. S mivel két egybehangzó ítélet van ez összegre, a városnak már most fizetni kell.

* **Halálozás.** Az orvosi karnak gyásza van, dr. *Kálmán* Szidor orvos tegnap meghalt. Az elhunyt hosszabb ideig volt Nagyvárad városának tisztviselője, míg nyugalomba vonult. A közéletben, az orvosi szakon kívül is élénk tevékenységet fejtett ki korábban. Temetése vasárnap délelőtt lesz. A halálozás alkalmából dr. *Bulyovszky* József polgármester a következő felhívást bocsátotta ki:

Dr. Kálmán Szidor nyugalmazott városi tisztviselő elhalálozván, felkérem a város törvényhatósági bizottságának és tisztviselőinek t. tagjait, hogy elhunyt tisztviselőnknek folyó hó 10-én (vasárnap) délelőtt 10 órakor megtartandó végtisztességtételén megjelenni sziveskedjenek.

Nagyvárad, 1901. márczius hó 8-án.

Dr. *Bulyovszky* József
polgármester.

Dr. Kálmán Szidor halála esetéből dr. Edelman Meuhért a Biharmegyei orvosgyógyász és természettudományi egyesület f. hó 9-én, délután fél 6 órakor, a bábaképezésben választmányi ülésre hívja össze. Tárty: elhunyt végtisztességtételén való részvétel módozatainak megállapítása.

* **A primás kabátja.** Berg Hermann negyvenhat éves izraelita honpolgár, ki Miskolcra a cipész mesterség népszerű művelője volt, nem tudni mi okból Kolozsvárra időzött a napokban. A tegnapi éjjeli vonattal igyekezett hazafelé. Időközben a vasúti kocsi folyosóján sétált — bodor füstfellegetek fujva cigarettájából — s gyönyörködött a fogason csüngő prémes s ami fő értékes télikabátban. A vonat eközben Nagyváradra érkezett. Berg urnak itt is volt valami dolga, tehát kiszállt s mivel a fentnevezett téli kabátja szerelmes lett, természetesen leakasztotta. Ma aztán igyekezett a városban eladni, de mivel a híres kabát leírása már a rendőrség birtokában volt, Berg urat elcsípték. Kiszült aztán, hogy a kabát *Pongrácz* kolozsvári cigányprimásé volt. Bergnél kinél amerikai utlevelet s több különböző vidékre szóló levelet találtak,

mi kellő bizonyíték arra nézve, hogy a népszerű suszter, legújabbán a „sipis” pályára készül.

* **A debreczeni Tell Vilmos.** Gyászos végű gyerekjáték híret táviratozzák nekünk *Debreczenből* Juhász Sándor lakatosinas azon vitatkozott Gém Ádám nevű inastársával, hogy melyikük tud jobban bánni fegyverrel. Juhász váltig erősítette, hogy Tell Vilmos almát lőtt le fia fejéről, s krajczárt lő le társa orráról. A két gyerek fogadott és Juhász revolvért kerített. Gém orrára tette a krajczárt, hátraszegte a fejét és várta a lövést. Juhász lőtt és a golyó az orr tövével társa agyába furódott. Gém a halállal vívódik.

* **Diszes temetés.** Mély részvét mellett ment végbe tegnap délután Papp Józsefné temetése a régi-posta-utczailakásából. A temetési szertartást *Dicz* Mihály gör. kath. ruthén lelkész végezte nagy segédlettel, minek végzetével az újvárosi gör. kath. templomba ment az impozáns gyász menet, hol a megboldogult lelke üdvéért gyász szent mise tartott. A koszoru kocsi telve volt szebbnél szebb koszorúkkal szalagal és fölirattal. Nagy számu résztvevő közönség kísérte a megboldogult öreg matrónt utolsó útjára az újközponti temetőbe, hol a családi sírboltba helyezték. A koszoru szalagok feliratai a következők voltak: Forrón szeretett jó neje — Bánatos férje. Rokoni szeretetből — Balog Döme és neje. Szeretett nagynéninek — Lovas Dániel és neje. Utolsó üdvözlétül — Hegedüs János és családja. A jó háziasszony — Fehér Zsigmondné. Szeretett kedves nagynéninek — Kovács Mária. Tisztelete jelétül Bona János, ezen kívül még számos koszoru volt szalag nélkül. — A diszes temetést Veiszlovits A. és fia rendezte.

* **A pálinka.** Tegnap kényszerzubbonyban szállítottak be a biharmegyei közpórházba egy munkást a Moskovits féle gyárból. A delerium tünetei mutatkoztak a szerencsétlenül s ez ideig még nem tudták kihallgatni. Kiletét sem sikerült megállapítani.

Kivégzés Szombathelyen.

Szombathely, márczius 8.

Ma egy esztendeje történt, hogy Pete-Postás János parasztember baltaütésekkel gyilkolt meg két öreg embert, a Lichtenstein-házaspárt néhány forintért.

A földi igazság sújtó keze utolérte a lelketlen gonosztevőt: éppen egy esztendőre, a gyilkosság első évfordulóján a gyilkos iszonyu módon lakott bünéért Bali Mihály keze alatt. Megbánást nem érzett, feleségét, gyermekeit már régen elhagyta, nem törődött velük és ha könyöröltes szomszédok nem szánják meg elhagyott családját, az éhhalál ölte volna meg tulajdon véreit.

Az esküdttörvényszék egyhangulag vétkesnek nyilvánította Pete-Postás Jánost és a törvényszék az esküdtek igazmondása alapján halálra ítélte. A kuria megerősítette a törvényszék határozatát és a királynak is azt javasolták tanácsadói, hogy engedjen szabad folyást az igazságszolgáltatás akaratának.

Tegnap reggel kihirdették előtte a két legfelsőbb döntést és a tegnapi mára forduló huszonegy órában Pete-Postásnak a halálra kellett előkészülnie.

A halálra ítelt színtelen arcán az első pillanatban egy könnyesepp gördült végig, de később, mikor czellájába levették, megnyugodott. Az éjszakát is csöndesen töltötte, de cinikusan emlegette:

— Hiába kért védőm táviratban kegyelmet.

Dr. Ernuszt Géza védőügyvéd tényleg hiába küldött táviratot a kabinetiroda útján a királyhoz.

Mozgalmas képet mutatott a város már kora reggel. Néhány percczel hat óra után

egy szakasz gyalogos vonult be a fogház épületébe, az akasztás helyére. Az udvar felső sarkában állt a bitófa, körülötte Bali Mihály és pribékjei tették az utolsó előkészületeket.

Kevéssel hét óra előtt szuronyos fogházörök között jött elé czellájából a gyilkos. Mellette Hegedüs kvárdián, ferencz-rendi szerzetes lépkedett, kezében a feszülettel.

A bitófa körül félkörben állott a kirendelt katonaság. A kordonon belül Szabó Élek helyettes törvényszéki elnök még egyszer fölolvassa az esküdttörvényszék és a kuria ítéletét és a király helybenhagyó döntését. A fölolvadás alig három perczig tartott. Utána dr. Bárdossy László ügyész átadta az elíteltet Bali Mihálynak ezekkel a szavakkal:

— Hóhér, teljesítse kötelességét.

Pete-Postás az egész aktus alatt mosolygott. Akkor is nevetésre állt a szája, a mikor a pribékek megragadták és mialatt megkötötötök oda szólt nekik:

— Csak jól dolgozzatok, különben olyat kaptok, hogy soha mentek el többé Pestre!

A hóhérlegények egy pillanat alatt a bitófa emelték. Most Bali lépett hozzá. Még ebben a borzalmas pillanatban is volt kedve Balinak ezt mondani:

— Vigyázzon a kalapomra, mert még leejtem.

Bali Mihály a delikvens arcát letakarta kendőjével és két percz után jelentette, hogy végrehajtotta az ítéletet. Öt percczel később dr. Alexy Emil törvényszéki és Stamborszky Lajos fogházi orvosok konstatálták, hogy a halál beállt, a Lichtenstein-házaspár kegyetlen gyilkosságát megtorolta a földi igazságszolgáltatás.

A kivégzésen vagy száz főnyi publikum volt jelen. Főképp törvényszéki emberek, orvosok és újságírók.

Nyolcz órakor a holttestet leemelték és bevitték a fogház hullatermébe. Ott még a délelőtti folyamán megejtik a boncolást és este kiviszik a temetőbe.

Sötétben, hogy ne lássa senki, a temető szélén ássák meg sírját. Fejfáján nem lesz egyéb, mint egy szám, a törvényszék törzslapjának száma.

IRODALOM.

Az Országos Pázmány-Egyesület pályatétélei. Az Országos Pázmány-Egyesület pályázatot hirdet egy irodalomtörténeti tanulmányra és egy kisebb történeti elbeszélésre a következő feltételek mellett:

1. Az irodalomtörténeti tanulmány czíme és tárgya: A Mária-kultusz a kuruczokkölteszetben. Terjedelme 2—4 nyomtatott iv. A pályadíj 400 korona és 100 korona tiszteletdíj a Magyar Szemle szerkesztőségétől.

2. A történeti elbeszélés terjedelme lehet 2—3 nyomtatott iv. A pályadíj 200 korona és 50 korona tiszteletdíj a Magyar Szemle szerkesztőségétől.

3. A pályamunkák beküldésének határpapja 1901. október 31. (Vidékről érkezett küldemények október 31-iki postabélyeggel elfogadhatók.)

4. Pályázhat minden katolikus író, ha nem is tagja az egyesületnek.

5. A pályázó művek füzve, lapszámozva és a szerző nevét rejtő jellegű levél kíséretében küldendő az Országos Pázmány-Egyesület címére (Budapest, IV., Molnár-u. 11., Katolikus Kör.)

6. A nyertes művet a szerző közlésre a Magyar Szemlének tartozik átengedni a pályadíjhoz csatolt tiszteletdíj mellett.

7. A pályadíjat csak abban az esetben adja ki az egyesület, ha a kiküldendő bíráló bizottság ítélete szerint a pályamunkák közt talált legjobb mű tartalmilag és alakilag kiváló irodalmi színvonalon áll.

Igazságszolgáltatás.

Maga hőrcsög! Ez a legújabb becsületsértés, a mint azt a nagyvárad kir. törvényszék mint büntető bíróság megállapította.

A rojti bírónak u. i. azt találta mondani egy pálinkás estén valamelyik legény:

— Maga hőrcsög! Hiszen maga a bíróságot is eszem-izommal szerezte!

Bíró uram nem súlyosította alá annyira a hivatalos tekintélyt, hogy erre felelt volna, hanem egyszerűen panaszt emelt a berettyóújfalui járásbírósnál. Itt el is ítélték a legényt az eszem-izom miatt *rágalmazás* címén.

Hanem a bíró urnak a *hőrcsög* írta az oldalát; hogyna! hiszen azóta azon kaczagott egész Rojt nagyközség. A hivatalos tekintély érdekében tehát felebbezett; így került az ügy a nagyvárad kir. törvényszék elé.

Itt aztán megkapta a kívánt elégtételt. Az eszem-izomban nem találtak semmi kivetni valót, ellenben a hőrcsög miatt elítélték a legényt *becsületsértés* címén 20 korona pénzbüntetésre.

Pár év előtt a budapesti törvényszék nem talált becsületsértést ebben a bizalmas megszólításban sem:

— Maga ökör!

Igy főzte le Nagyváradon a hőrcsög az ökröt.

SZÍNHÁZ.

HETI MŰSOR.

Szombat: Bűvös vadász.

Vasárnap:) d. u. Sulamith.
) este Csárda virága (először.)

A bűvös vadász.

Régi igazság, hangoztattuk is már elégszer, hogy a vidéken operát kifogástalanul előadni alig lehet; ezzel szemben a közönség kíván legalább havonta egy-egy operát hallani, mert hiszen nem mindnyájan vagyunk a sokat szidott vagyonos osztály tagjai, hogy egy operaelőadás kedvéért Budapestre menjünk. Be kell érünk olyan opera-előadásokkal, a minőket vidéken kaphatunk.

S biz ez meglehetősen szerény élvezet. Egy az, hogy az opera valami speciális tehetőséget kíván meg, úgy hogy az másutt nem érvényesülhet, csak operában. Ilyen nálunk pl. Székely Anna. Az nagy fényűzés volna, Nagyváradon opera-társulatot tartani. Így jön a második bökkenő: kénytelenek vagyunk felléptetni olyan erőket operában, kik ahhoz nincsenek szokva, a kiknek az opera túlságosan finniep, hogy ne mondjuk *magas*. Ime a két ok, miért fognak a vidéki opera-előadások belátható időnkig alacsony szinten maradni.

Volna még egy mód a színvonal emelésére: budapesti erők vendégszerepeltetése. Csakhogy míg a közönség az operát csak követeli, de azért oly csekély számban nézi végig, mint tegnap, addig erre gondolni sem lehet. — Nem is alkalmazzuk a tegnapi előadásra a szokott mértéket. Kezdet kezdetén állunk az operákkal, elismeréssel kell adoznunk az igazgatónak, ha a bátor kezdeményezők közé be mer állani. Csak arra kérjük, máskor lehetőleg több próbát tartson operákból; akkor lehetséges lesz jó előadást is produkálni, mint a milyen volt pl. Hunyady László.

A két hölgszereplő vált ki első sorban. Székely Anna (Agátha) inkább a pathetikus'

nagyszabásu, *Forrai Ferike* (Anna) a kedélyes, könnyed énekszámok előadásáért kapott sok-sok tapsot. A hol ők énekeltek, ott a szigorú kritika sem talált kivetni valót.

A férfiak közül *Rákósy Gáspárnak* volt első nagyobb szerepe a czimszerepben. Kezde létére merész vállalkozás volt Gáspár szerepét elfogadni, de becsülettel megfelelt neki; a bemutató előadás (Czilley) óta nagyot haladt, ami arra mutat, hogy van tehetsége és van szorgalma. Kellő gyakorlat hangját még sokat fejlesztheti, az erőhöz még több csengés járulhat s akkor már eddig szerzett szinpadit tudásával együtt igen szép sikereket fog elérni. Tegnap sikerével is az eddigiek után nagyon meg volt elégedve a közönség. Éneke, játéka tetszett, többször lámpák elé is hívták.

Kalmár (Max) rekedtséggel és indispozícióval küzdött, amelyeket nem tudott kellően leplezni s ezért kellemes tenorhangja nem igen érvényesült. Annál szebb sikere volt *Gálhynak* (Ottokár herceg). Erőteljes, tiszta baritonhangját örömmel fedezte fel a közönség; tudja ezt a hangot kellőképp felhasználni is, mert pontosan érzéssel énekel. Reméljük, fel fogja fedezni ő magát mint baritonistát s így fog babérokat keresni a szinpadon. Kisebb énekszámokban tetszetek *Nyárai*, *Füredi* és *Bognár*. Sarkadynak a maszkja volt jó.

A külső rendezéssel ismét *Pintér* remekelt. A III. felvonás boszorkányjelenetét nagy-szerű leleményességgel és találkonysággal jelenetelte, úgy hogy ezért külön kitapsolták. A máskor kitűnő énekkar azonban nem nagyon brillirozott; különösen az első felvonásban a szoprán-szólók nagyon keservesen mentek.

K. A.

A mai előadás. Weber csodaszép dalműve a *Bűvös vadász* kerül ma másodszer előadásra. A szerepek az eredeti kiosztásban maradtak.

A csárda virága. Vasárnapeste mutatják be a Szigligeti-színházban *Lukácsy Sándornak* a *Vöröshaju* szerzőjének kitűnő népszinművét: *A csárda virágát*, amelyre nagy gondal készültek a darab szereplői. A népszinmű a Magyar Színházban került először színre, s aztán a vidék nagyobb szinpadjait járta be. A darab nótáit *Dankó Pista*, a nagy dalköltő írta.

Vasárnapi előadások. Vasárnap délután a nagy érdeklődésre való tekintettel ismét a *Sulamith* kerül előadásra, fél helyárrakkal. Este *A csárda virága* című népszinművet mutatják be.

Fráter Lóránd nótái. Kolozsváron szombaton lesz a premiérje *Gedeon Emil* »Szolgahűség« című népszinművének. Ezen a bemutatón egy igen talentumos magyar dalszerzővel fog megismerkedni a közönség. *Fráter Loránd* huszárőrnagy ez a magyar dalszerző, kit a nagyvárad közönség is előnyösen ismer s ki a népszinmű zenéjét részint ismert dalokból, részint saját szerzeményeiből állította össze. A *Fráter Loránd* dalai, a népiélek közvetlen megajlatkozásai. Különösen dicsérik nála azt, hogy nagyobbrészt *Petőfi* népdalaira írja a maga szerzeményeit. Ez helyes érzékre vall, mert hiszen jó népdalt is csak olyan szövegre lehet szerezni, mely igazi magyar érzésből fakadt. Ilyen két népdalt fognak a szombati bemutatón énekelni: *Titkos kérdés* keletkezik szívemben, Nem nézek én, minek néznék az égbe. *Fráter Loránd* különben kitűnő hegedűművész. Nincs az az elfásult szív, kit meg ne hatna, mikor egyszerűen, szívből fakadó érzéssel elhegedül: »Isten hozzád édes, Isten hozzád kedves galambocskám!«

Szigligeti-Színház.

Folyószám 145.

Idénybél. 143 sz.

Nagyváradon, szombaton, 1901. márcz. 9-én

A bűvös vadász.

Opera.

S Z E M É L Y E K :

Ottokár, herceg	— — —	Gáthy Kálmán
Kunó, hercegi örökös fővadászmester	— — —	Füredi József
Agata, Kunó leánya	— —	Székely Anna
Anna, Agata rokona és barát-nője	— — —	Forrai Ferike
Gáspár, vadászlegény	— —	Rákósy Gáspár
Max, vadászlegény	— —	Kalmár József
Számiel, fekete vadász	— —	Sarkady Endre
Egy remete	— —	Bognár János
Kilián, gazdag paraszt	— —	Nyáray Antal

HELYÁRAK: Nagypáholy 7 fr. földszinti és első emeleti páholy 6 frt. Másodemeleti páholy 4 forint. Zsólye 1 frt 50 kr. Kőrszék 1 frt 20 kr. Tánlászék 1 frt. Erkélyülés 1-ső sor 60 kr., közép 2-ik sor 50 kr. oldal 2-ik sor 40 kr. II. emeleti zártszék 30kr. Földszinti állóhely 50 kr., diák és katonajegy 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy szinlap 10 kr.

Kezdeté 7 óraker, vége 10 óraker.

Jegyek előre válthatók d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztáryítás fél 7, vásár- és ünnepnapokon este 6 óraker.

A holnapi előadásra jegyek előre válthatók d. u. 3 óráttól 5-ig a rendes nappali pénztárynál.

Holnap vasárnap, márczius 10-én

délután 3 óraker, fél helyárrakkal

S U L A M I T H.

Keleti dalmű.

Este 7 óraker, rendes helyárrakkal

A csárda virága.

Uj népszinmű.

REGÉNY-CSARNOK.

S i b i l l a .

Írta: Adalbert Károly.

Németből fordította: Lubinszky Anna.

47.

— Jöjj most élet! És vihar ne kiméj engemet. Halálos kin a csend minden órája, százzoros kin, mert mindnyájakat nyomorultá tettelek, különösen téged *Joschim*, de még nagyobb lenne fájdalom, ha mint feleségedet haza vezettél volna. Nem nyugalom és szerelem, hanem vihar és fájdalom követne otthonodba.

— Inkább meghalni, mint egymáshoz lán-czolva szenvedni!

Az újján lévő aranykarikára nézett. Gyors mozdulattal lehuzta s e kiáltással: Szabad vagyok! Szabad! messze bedobta a hullám sírba.

Mint tánczolt, ragyogott a víz színén — egy kis arany sugar!

Most ényelte a fekete örvény. Már mélyen lennt pihent.

Sibilla változatlanul azon pontra nézett, hol gyürüje eltűnt. Ajka lassan kinyílt, midőn halk hangon susogá:

— Isten veled drága kincsem! Megszegtem eskümet. Isten veled!

Sohasem pihenni! Ez volt lelkének érzése. Ott lennt a zöldes tenger mélyében, melyre a csillogó hullámokon letekintett, leskelődik a halál, mely már elraltá legkedvesebbjét nagyapját. Csak a csolnak vékony deszkája választja el az átlátszó titokzatos mélységtől.

Csendesen pihent a hatalmas elem, mégis úgy tűnt fel Sibillának mintha hangosan csalogatná:

— Jöjj le hozzánk! Jöjj le!

— Ha engedelmeskednél! — Most! — A hosszú kiának véget vetnél s aludni mennél örökre?

— Aludni, anélkül, hogy éltél, anélkül, hogy Istent megtaláltad volna!

Minden tagja reszketett. Ekkor egy szélrohamban, megingatta a csolnakot. Gondolataiból feljébredve látta, a hullámok emelkedtek. Eddig pihent az evező. Most bementette. Fájdalom, nehéz volt az árammal küzdeni. Majdnem kisiklott az evező kezeiből. Minden erejével küzdött szél és hullámokkal.

Szerencsére az áram szünetelt, időt hagyva a part felé evezni.

Közel az ismert vendéglőhöz kikötött.

Egy halász, ki mestelen lábaival a vízben állt, segítette a csolnakot megerősíteni.

Sibilla a túl erőltetésből megnémulva, alig tudott a köveken, deszkán szárazra jutni.

— Nehéz volt a munka leányasszony? kérdé a fiu.

Sibilla nem felelt.

— Ezt akarja ott fenn meglatogatni? kérdé tovább az ifju Intett.

— Azt ugyan hagyja el leányasszony. Mit akar még nála? Az ma nyakra, főre elutazik. Hisz biztosan tudja miért?

— Nem tudom, mi történt?

— Oh, a fiatal a legények éjjeli zenét adtak neki, mit macskazenének mondanak. Ezt a gazdag nagybácsi Norvégiából rendezte. Egy pár tallért adott nekünk, elmesélte, milyen tisztes vendég a szép grófné. Erdeme szerint meg is vendégeltük. Most dühös s el akar menni. (Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Az összeférhetlenségi bizottságból.

Budapest, márcz. 8. (Saját tud. táv.) Az összeférhetlenségi bizottság a hirlap kiadók és szakértők összeférhetlenségi ügyében ma ülést tartott. A javaslatot kevés módosítással elfogadták, mely szerint az államilag segélyezett lapok szerkesztői és kiadói képviselők nem lehetnek. Ilyen lapok például a »Budapesti Közlöny«, »Vasuti és hajózási Közlöny« stb.

Hóziatar Bécsben.

Bécs, márcz. 8. (Saját tud. táv.) Ma itt óriási hóvihar volt. A vonat összekötés ugyszólván megszakadt. A táviró sodronyok oszlopai kidőltek s több lovat agyonütöttek. A Bécs-Budapest közötti táviró huzal teljesen használhatatlanná vált.

Vilmos császár állapota.

Berlin, márcz. 8. (Saj. tud. táv.) A császár az éjjelt nyugodtan töltötte. Állapota kielégítő.

Bréma, márcz. 8. (Saj. tud. táv.) A merénylet részletei, ez ideig még nem voltak kideríthetők. A császár kocsija mellett lovagolt csendőr azt állítja, lehetetlen, hogy a merényletet Weiland követte volna el, mert neki azt okvellenül látni kellett volna. A felülről lefelé huzódó seb is azt bizonyítja, hogy a vasdarabot, valamelyik ablakból lökhatték a császár kocsija felé.

Berlin, márcz. 8. (Saj. tud. táv.) A császár szemhéja és a jobb arca feldagadt. Az orvosok eleinte vérmérgezésről tartottak, a veszély azonban kizártnak tekinthető.

Bécs, márcz. 8. (Saj. tud. táv.) A király Eulenburg nagykövet lakásán megjelent és átadta a gratulációját.

Berlin, márcz. 8. (Saj. tud. táv.) A császár sürgönyözött Henriknek, hogy se-

besülése nem súlyos, tehát nem kell eljőnnie látogatására. Táviratát humorosan fejezte be a következő szavakkal: »Ugy néz ki, mintha Kinából jönnék.«

Orvosok Milán haláláról.

Budapest, márcz. 8. (Saj. tud. táv.) Milán haláláról az orvosok azt állítják, hogy a szív elzsírosodása okozta s a bajt nagyon súlyosította az erős dohányzás.

Az utóbbi vélemény sok fellelésre adott ismét okot. Mérgezésről ismét beszéltek.

A Reichsrath új elnöke.

Bécs, márcz. 8. (Saját tud. táv.) A Reichsrath új elnökévé Vetter grófot választották meg.

Párbaj a kasszátolvaj miatt.

Igló, márcz. 8. (Saját tud. táv.) Kelta aljárásbíró és Diószegi százados ma kardpárbajt vívtak, mely könnyű sebesüléssel végződött. A párbaj oka a kasszátolvaj főhadnagy esete, melynek hőse Diószegivel névrokon s állítólag a hir Diószegi kapitánnyal is rokonságba hozta.

Horváth Kálmán gyilkosai.

Arad, márcz. 8. (Saj. tud. táv.) Horváth Kálmán tanító gyilkosait szám szerint háromat tegnap a rendőrség kézre kerítette. Arczuk össze van karmolva, nyilván dulakodtak az áldozattal. A meggyilkolt arca is teljesen el van torzítva. Felesége mikor a hullát meglátta, elájult s csak hosszas élesztés után sikerült eszméltre hozni.

KOZGAZDASAG.

A hegyközség közgyűlése. Nagyváradi város hegyközsége f. hó 24-én d. e. tartja tavaszi közgyűlését a városháza nagytermében, dr. Molnár Imre elnöklete alatt. A közgyűlés tárgysorozatában ez idő szerint semmi érdekesebb pont nincs.

Reich Jenő és Társa

Tőzsdé jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Értéktőzsdé.

	Budapest, márcz. 8.
Osztrák hitel	689.50
Magyar hitel	699.50
Államvasut	679.50
Rimauarany	496
Magyar jelvény	454.50
Salgótarján	---
Wagon-kölcsön	---

Határidők.

	Budapest, márcz. 8.
Buza októberre	7.74
Buza áprilsra	7.55
Tengeri	5.31
Rozs okt	6.66
Zab ápr.	6.23
Káposzta, repesz, aug.	---

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1901. márcz. 8-án.

Magyar aranyjárdék 100	118.25
Magyar koronajárdék 100	93.75
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	121
Magyarvasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	100.50
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	119
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	93.20
Balménai jog megváltási kötvény	99.60
Horváth-szlavónföldtehermentesítési kötvény	93.50
Magyar nyerevény-sorsjegy-kölcsön	172
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek kölcsön	150
Osztrák járadék papírban	98.40
Osztrák járadék ezüstben	98.30
Osztr. kájjárdék aranyban	117.75

Osztrák korona járadék	97.80
Osztrák államsorsjegyek	141.50
Osztrák magyar bank részvény	16.72
Magyar hitelbankrészvény	695.50
Osztrák hitelintézet részvény	681.75
Párisi vista	95.85
20 frankos arany (Napoleon d'or)	19.06
Németbirodalmi márka	117.45
London vista	240.50
20 márkás arany	23.50

Dr. VUCSKICS GYULA.

251—1901. számhoz.

Árverési hirdetés.

Alulírott kiküldött bírósági végrehajtó ezenel közhírré teszi, hogy a Nagyváradi városi kir. járásbíróaságnak 1901. évi VIII. 30/13. számú végzésével Erdély József ügyvéd által képviselt Iványi István felperes részére Kaiser Zsigmond alperes ellen 34 kor. követelés és jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt 610 kor. becsült ingóságokra a Nagyváradi városi kir. járásbíróaság fenti számú végzésével az árverés elrendeltetvén, annak felülfoglaltatók követelése erejéig is amennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek volna, alperes lakásán Nagyváradon Szentjános-utca 421. sz. házban leendő megtartására határidőül 1901. évi márczius hó 19. napjának délután 2 órája tüzetik ki, mikor a bíróság lefoglalt butorok s egyéb ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtó követelését megelőző kielégítéshez tartanak jogot, amennyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alulírott kiküldöttnek vagy írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő hirdetésnek a bíróság tábláján kifüggesztését követő naptól számítatik.

Kelt Nagyváradon, 1901. évi márczius hó 2-ik napján.

Csathó Jenő,
kir. bír. végrehajtó.

Árverési hirdetés.

Nagyváradi város tulajdonát képező Sztaroveczky-utcai 159. számú, ugynevezett »Füzesséry«-féle, továbbá a gyermekkórház alap tulajdonát képező Sztaroveczky-utcai 253. számú ház bérbeadása céljából 1901. évi márczius hó 21-ik napján d. e. 10 órakor a városház tanácstermében nyilvános árverés fog tartatni.

Árverelni szóval vagy írásban zárt ajánlat útján lehet, zárt ajánlatok azonban csak az árverés megkezdéseig adhatók be.

Az árverési feltételek alulírott hivatalos helyiségében a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Bánatpénz a Füzesséry-féle ház bérletére nézve 250 korona, — a gyermekkórház alap tulajdonát képező 253. számú házat illetőleg pedig az I. számú lakásnál 90, a II-iknél 200, a III-iknél 80 korona, mely vagy a zárt ajánlathoz lesz csatolandó, vagy pedig szóbeli árverés esetén alulírott kezeihez az árverés alkalmával lefizetendő.

Kelt Nagyváradon, 1901. márczius hó 7-én.

Komlóssy József,

jog- és gazdasági tanácsnok,
mint az árverelési küldöttség elnöke.

A „TISZANTUL“

pártoktól és érdekköröktől független politikai napilap.
Az Alföld legolvasottabb lapja s Nagyváradon, Bihar- és a szomszéd megyékben rendkívül nagy elterjedésnek örvend.

Előfizetési ára:

Nagyváradon negyedévre . . . 5 korona
Vidéken 6

Kiadóhivatalunkban megrendelhetők

a lat. szert. kath. lelkeszi hivatalok számára egyházhathóságilag jóváhagyott következő nyomtatványok:

Kereszteltek }
Bérmáltak } anyakönyve, diósgyőri
Egybekeltek } papíron.
Meholtak }
Megtértek }
Eltértek }

Bevétel }
Kiadás } templomszámadáshoz.

Alapítványok törzskönyve.
Anyakönyvek betűrendes mutatója.
Jegyesek naplója.

Kereszteltek }
Egybekeltek } anyakönyvi kivonata.
Meholtak }

Anyakönyvek félbörbe kötve vászontáblával 50 iv 9 korona, 100 iv 15 korona.
Hivatalos levélboríték, levélpapírok, névjegyek, meghívók, körlevelek s más nyomdai szakba vágó munkákat gyorsan és jutányos áron készítünk.

Esperesi látogatás jegyzőkönyve.
Esperesi gyűlés jegyzőkönyve.
Jelentés alapítványokról.
Évi jelentés iskolákról.
Templomi leltár.
Catalogus librorum.
Családi értesítő.
Elbocsájtó levél.
Keresztelési jegy.
Keresztelési Emlék.
Esketési jegy.
Iktató könyv.
Kézbesítő könyv, kötve.
Imádság a szt. mise után (kemény papíron).

Kiadóhivatalunknál megrendelhetők

a Szent Vincze intézet kiadásában megjelent b. e. NOGÁLL JÁNOS szerkesztette hitbuzgalmi munkák:

Krisztus követése. 80 fillér, 8, 12, 16 korona.

Ligouri Szent Alfonz Vezérkönyve. 3 korona.

Boldogasszony követése. 2 korona 40 fillér.

B. Skupuli Lőrincz Lelki Harca. 2 korona.

Szeráf Hangok Szent Teréziától. 2 korona 40 fillér.

Keresztény Vezércikkek. 2 korona.

Az Urangyala, füzve 2 kor.

Lilionszálak, füzve 3 kor.

Csarnok, 3 korona.

Szent Halmok, 3 korona.

Eredeti bolti áron kaphatók a PUSTET-féle liturgikus könyvek:

Breviarium, Missale, Pontificale Rituale etc.

Szent László

nyomda részvénytársaság

elvéállal és készít:

izléses kivitelben

mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos áruk mellett.

Névjegyekben, eljegyzési s esketési jelentésekben folyton a legujabb.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltenek.

Nyomdai műintézetünkben a legnagyobb körültekintéssel készítettnek:

Hirlapok, folyóiratok, könyvek, füzetek, röpiratok,

körlevelek, falragaszok, hirdetések,

részvények, árjegyzékek, jegyzőkönyvek,

pénz- és hitelintézeti nyomtatványok, étlapok,

meghívók, szinlapok, egyházi és mindennemű világi nyomtatványok,

névjegyek, tánczrendek, palackfeliratok, sorsjegyek, gyászjelentések,

levélpapírok és borítékok, valamint más itt elő nem sorolt nyomtatványok.

Kiadóhivatalunkban megrendelhetők

a gör. szert. kath. lelkeszi hivatalok számára főhatóságilag jóváhagyott következő román nyelvű egyházi nyomtatványok:

1. Informatio papi özvegyekről s árvákról.
2. Megtértek jegyzéke.
3. Hitehagyottak jegyzéke.
4. Elvált házások jegyzéke.
5. Szerződés szerinti vagy házasságok jegyzéke.
6. Vegyes házasságok jegyzéke.
7. Jelentés a kántor-tanító magaviseletéről.
8. Kimutatás a plebánia állapotáról.
9. Kereszteltek } anyakönyve, diósgyőri
10. Egybekeltek } papíron.
11. Meholtak }

12. Bevételi } számadás-ívek.
13. Kiadási }

14. Adósok jegyzéke.

15. Kereszteltek } anyakönyvi kivonata.
16. Egybekeltek }
17. Meholtak }

18. Esperesi látogatás jegyzőkönyve.

19. Iskolai jelentés.

20. Jelentés a templompénztár számadásairól.

21. Kereszteltek } anyakönyvi másolata.
22. Egybekeltek }
23. Meholtak }

Anyakönyvek félbörbe kötve vászontáblával 50 iv 9 korona, 100 iv 15 korona.
Hivatalos levélboríték, levélpapírok, névjegyek, meghívók, körlevelek s más nyomdai szakba vágó munkákat gyorsan és jutányos áron készítünk.

KÖNYVNYOMDA.

Tömöntöde.

Disz és műkönyvkötészet.

Vonalzó intézet.

Ruggyanta bélyegző gyártás.